

9.1.2026

Asia: VN/2215/2025

Lausunto luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi hankintatietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi

1. Huomionne vaikutusten arvioinnista?

Näkeminen ja silmäterveys Näe ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Pidämme oikeana vaikutusten arvioinnissa esiin nostettua säästöpotentiaalia ja läpinäkyvyyden lisäämistä. Näe ry:n näkökulmasta on erityisen tärkeää, että sääntely tukee myös terveydenhuollon ja silmäterveyspalveluiden pk-toimijoiden markkinoille pääsyä. Hankintatietovaranto vähentää yksittäisten yritysten valvontavastuuta ja vahvistaa luottamusta markkinoiden tasapuolisuuteen, mikä on olennaista alan toimijoille, joilla resurssit valvontaan ovat rajalliset.

2. Huomionne ehdotetusta hankintatietovarantolaista ja sen perusteluista?

Keskitetty tietovaranto on välttämätön, erityisesti kaikille pk-yrityksille. Yhtenäinen ja helposti hyödynnettävä näkymä julkisiin hankintoihin mahdollistaa alan yrityksille paremman tiedonsaannin ja kilpailun. Data-ohjautuva valvonta ehkäisee harmaata taloutta ja suorahankintoja, mikä tukee alan pk-yritysten asemaa suhteessa suuriin toimijoihin.

3. Huomionne ehdotetuista muutoksista julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuun lakiin ja vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuun lakiin sekä edellä mainittujen lakien perusteluista?

Pidämme muutoksia välttämättöminä, jotta alan yritysten osallistumisastetta voidaan seurata faktapohjaisesti. Tuoterivitasen tiedon kerääminen on tärkeää myös palveluiden laadun ja vaikuttavuuden arvioimiseksi. Rakenteisen tiedon ja automaation hyödyntäminen vähentää hallinnollista taakkaa myös alan pienille toimijoille.

4. Huomionne ehdotetuista muutoksista Valtiokonttorista annettuun lakiin ja niiden perusteluista?

Valtiokonttori on sopiva taho hallinnoimaan tietovarantoa. On tärkeää, että tuotettu tieto on avointa ja hyödynnettävissä myös alan järjestöille ja yrityksille. Näe ry korostaa, että tiedon tulee tukea toiminnan kehittämistä ja mahdollistaa vaikuttavuuden arviointi.

5. Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta?

Hankintatietovaranto parantaa pk-yritysten markkinapääsyä. Pienhankintojen näkyväksi tekeminen ja suurten hankintojen jakaminen osiin tukevat yritysten mahdollisuuksia osallistua julkisiin hankintoihin. Avoin data lisää kilpailua ja mahdollistaa innovatiivisten sekä vaikuttavien palveluiden tarjoamisen julkiselle sektorille.

On lisäksi varmistettava, ettei raportointivastuu valu epäsuorasti yritysten maksettavaksi.

Panu Tast

Näkeminen ja silmäterveys Näe ry